

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Ecologisch werkprotocol Marslaan, Venuslaan en Neptunusstraat te Nieuw-Lekkerland

Uitvoering in kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2021-791
Datum:	10 maart 2023
Samensteller:	drs. C.J. van Soolingen
Projectleider:	ir. T.W.D. Schrader
Opdrachtgever:	Gemeente Molenlanden
Contactpersoon:	M. Kraaijvanger

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

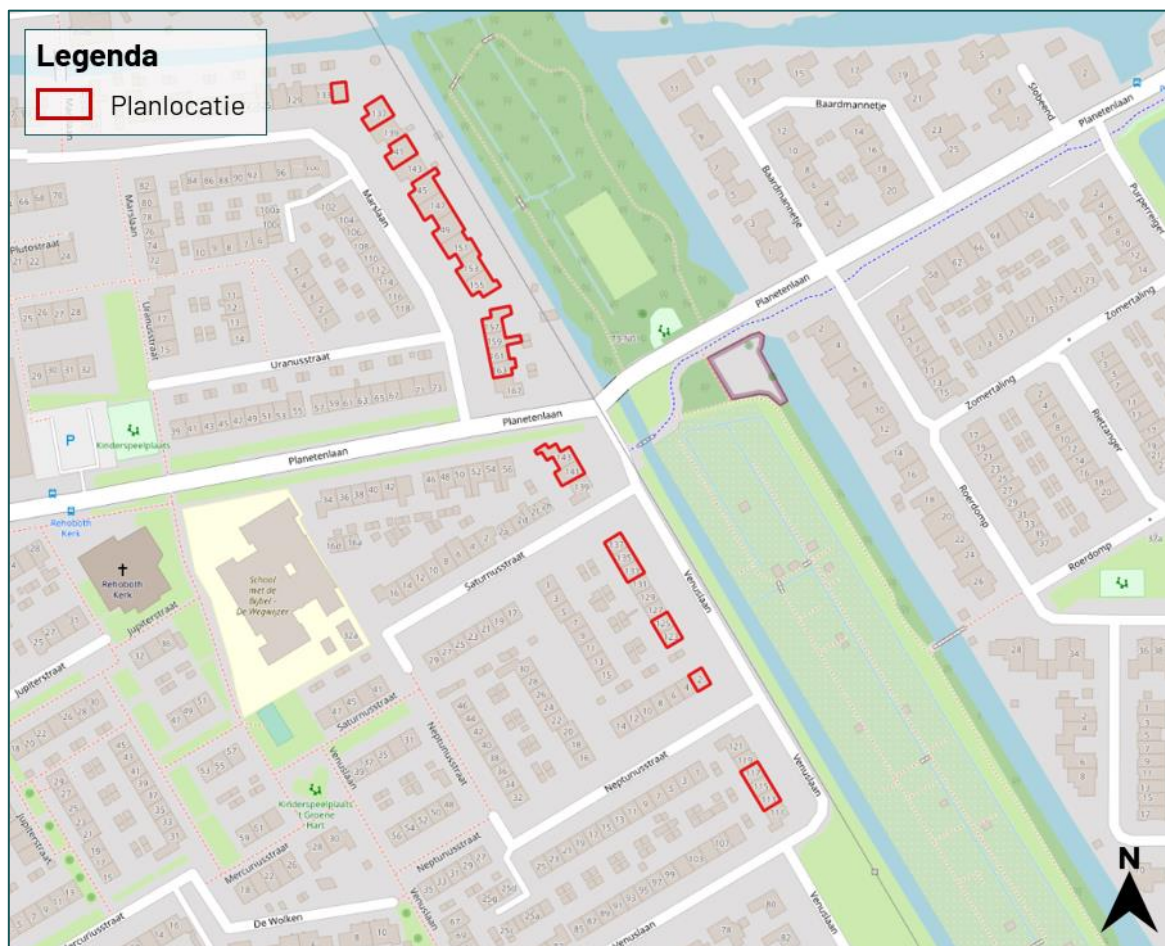
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	5
1.3 Planning	6
1.4 Verplichtingen uitvoerende partij	6
2 Flora en fauna	7
2.1 Ecologische onderzoeken	7
2.2 Effecten beoogde ontwikkeling	9
3 Maatregelen	10
3.1 Algemene zorgplicht	10
3.2 Maatregelen voorafgaand de werkzaamheden	11
3.3 Maatregelen tijdens de werkzaamheden	13
4 Calamiteiten	15
4.1 Melding van een calamiteit	15
4.2 Herkenning van calamiteiten	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Marslaan, Venuslaan en Neptunusstraat te Nieuw-Lekkerland zijn gelegen onder een hoogspanningsleiding. In het kader van een uitkoopregeling worden 24 woningen in de bovengenoemde straten gesaneerd (figuur 1.1).

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen nabij de Planetenlaan te Nieuw-Lekkerland.

De planlocatie betreft diverse woningen in Nieuw-Lekkerland, namelijk:

- Venuslaan 113 t/m 117 (oneven), 125, 133 t/m 137 (oneven), 141 en 143;
- Marslaan 135, 137, 141, 145 t/m 163 (oneven);
- Neptunusstraat 2.

Figuur 1.2 De bebouwing in het plangebied betreft jaren '70 rijtjeswoningen.

De beoogde sloopwerkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde natuurwaarde. Middels een oriënterend onderzoek is de planlocatie onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (De Boer, 2021). Hieruit bleek dat de te saneren bebouwing potentie had voor gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Uit aanvullend onderzoek bleek dat er binnen de te saneren bebouwing 21 aanwezige nestlocaties waren van huismus en drie verblijfplaatsen van vleermuizen (Pieterman, 2022).

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden kan Gemeente Molenlanden gebruik maken van de Gedragscode Soortbescherming Gemeenten (Stadswerk). Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd conform deze gedragscode, is het indienen van een ontheffingsaanvraag niet benodigd. Ter mitigatie van de impact van de ingreep op de verblijfplaatsen en voor het volgen van de bepalingen van de gepubliceerde beschikking is dit ecologische werkprotocol opgesteld.

Samenvatting van de nestlocaties en verblijfplaatsen binnen de planlocatie:

- Huismus: 21 nestlocaties;
- Gierzwaluw: 0 nestlocaties;
- Gewone dwergvleermuis: 2 paarverblijfplaatsen;
- Ruige dwergvleermuis: 1 paarverblijfplaats;
- Laatvlieger: 0 verblijfplaatsen.

1.2 Doel

Deze rapportage is opgesteld om negatieve effecten ten aanzien van huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis naar aanleiding van de voorgenomen activiteiten, zoveel mogelijk te voorkomen alsmede om verdere overtreding van wetgeving en het vigerend beleid te ondervangen. Naast het voorkomen van negatieve effecten dient deze rapportage als middel voor een goed verloop en vlotte doorstroming van de werkzaamheden.

1.3 Planning

De werkzaamheden aan de woningen zijn gepland vanaf april 2023. De nestlocaties en verblijfplaatsen zijn reeds ongeschikt gemaakt (zie Hoofdstuk 3).

1.4 Verplichtingen uitvoerende partij

Gemeente Molenlanden heeft een nalevings- en instructieplicht ten aanzien de maatregelen. Tevens dienen werkuitleiders onder verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer zich te conformeren aan de bepalingen van deze rapportage.

Kort samengevat bestaan de verplichtingen van de aannemer uit de volgende aspecten:

- Naleving maatregelen;
- Voorkomen calamiteiten;
- Beschermen van de aanwezige wettelijk beschermde dieren;
- Schade aan planten, dieren en landschap tot het minimum beperken;
- Goede instructie van personeel en onderaannemers.

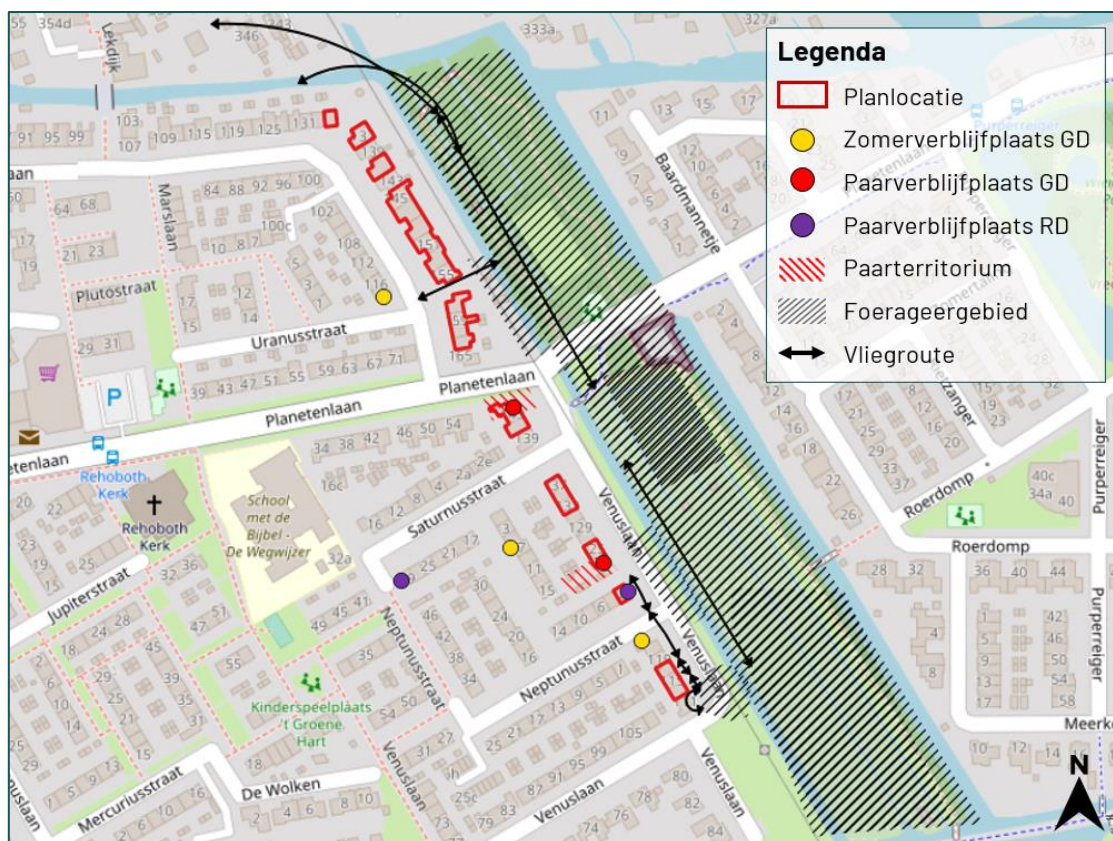
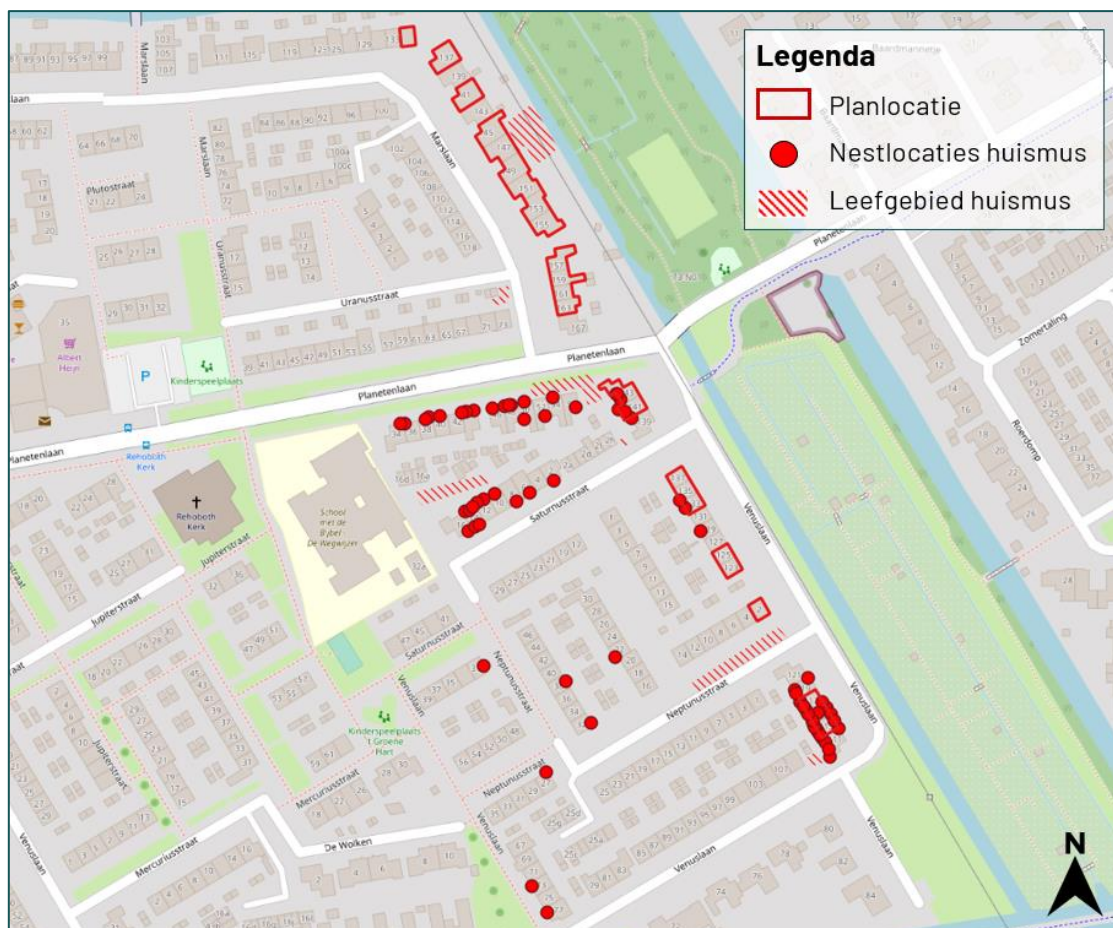
2 Flora en fauna

2.1 Ecologische onderzoeken

Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling is voorafgaand op 29 juni 2021 een ecologisch oriënterend onderzoek (De Boer, 2021) uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan is in de periode april t/m september 2022 door Blom Ecologie een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (tabel 2.1).

Tabel.1 Overzicht van aangetroffen jaarrond beschermde soorten (Pieterman, 2022).

Adres	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Venuslaan 113, 115 & 117	Huismus	Nestlocatie	15	Via dakvoet aan de oost- en westzijde en onder dakpan naast dakraam
Venuslaan 133 & 135	Huismus	Nestlocatie	2	Via dakvoet aan de westzijde
Venuslaan 141 & 143	Huismus	Nestlocatie	4	Via dakvoet aan de westzijde
Neptunusstraat 2	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1	1 individu roepend uit inbouwsteen
Venuslaan 123	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1	1 individu binding met kantpan
Venuslaan 143	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1	1 individu binding met kantpan

Figuur 2.1 Overzicht van de nestlocaties/verblijfplaatsen van de huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (Pieterman, 2022).

2.2 Effecten beoogde ontwikkeling

Gedurende de saneringswerkzaamheden worden de nesten van huismus en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis weggenomen. Er is geen sprake van aantasting van het functioneel leefgebied van de huismus en/of vleermuizen. Op de planlocatie zal groen worden gerealiseerd wat gunstig is voor het leefgebied van de huismus en vleermuizen. Mogelijk ontstaat gedurende de werkzaamheden geschikt leefgebied voor de rugstreeppad. Om dit te voorkomen dienen maatregelen te worden getroffen zoals beschreven door De Boer, 2021.

3 Maatregelen

Naast de bepalingen in de verleende beschikking geldt ten alle tijden onverminderd de Algemene zorgplicht. Hiervoor dienen onderstaande maatregelen getroffen te worden.

3.1 Algemene zorgplicht

De uitvoerende partij is verantwoordelijk voor een correcte uitvoering van werkzaamheden in het kader van de Wet natuurbescherming. Om dit in de praktijk te realiseren zijn hiervoor per werkzaamheid zowel maatregelen in het kader van de Algemene zorgplicht als schade beperkende maatregelen beschreven (tabel 3.1). In het kader van de Algemene zorgplicht gelden een aantal maatregelen die over het gehele werk toepasbaar zijn.

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor in het wild levende dieren en planten, dient deze handelingen achterwege te laten of maatregelen te treffen om nadelige effecten te voorkomen. Het volledige artikel is onderstaand beschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. Dergelijk handelen achterwege laat, dan wel,
 - b. Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Ten aanzien van de Algemene zorgplicht worden geen specifieke maatregelen voorgeschreven. De invulling hiervan ligt bij de uitvoerder. De Algemene zorgplicht kan als het volgt worden gedefinieerd (stowa.nl):

- Het in redelijkheid vermijden van activiteiten waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten;
- Het zorgen dat op hoofdlijnen bekend is waar in het beheergebied actuele natuurwaarden en bijzondere potenties aanwezig zijn;
- Zorg besteden aan de instandhouding van soorten en hun leefgebieden (biodiversiteit). Voor een aantal beschermde soorten vraagt de wet extra waarborging. De gedragscode moet gezien worden als de concretisering van de Algemene zorgplicht voor die soorten.

Tabel 3.1 Maatregelen Algemene zorgplicht.

Type	Omschrijving	Toepassing	Actiehouder
Alle werkzaamheden	De werkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Indien dit niet mogelijk is en de planlocatie verlicht dient te worden, dient te gebeuren met vleermuisvriendelijke verlichting (c.q. amberverlichting, geconvergeerd, etc.).	Alle fauna, m.n. vleermuizen	Aannemer
Alle werkzaamheden	Een werkrichting hanteren en werkzaamheden zo min mogelijk onderbreken (continuïteit).	Alle fauna	Aannemer

3.2 Maatregelen voorafgaand de werkzaamheden

De maatregelen die getroffen dienen te worden voorafgaand aan de werkzaamheden worden beschreven in tabel 3.2. Gedeeltelijk zijn deze maatregelen reeds uitgevoerd, deze reeds toegepaste maatregelen zijn enkel ter kennisgeving opgenomen in de tabel. De correcte uitvoering van de nog toe te passen maatregelen is de verantwoording van de uitvoerende partij. In geval van onduidelijkheden of vragen ten aanzien van de maatregelen dient contact opgenomen te worden met een ecoloog. Relevante werkzaamheden dienen te worden opgenomen in het Ecologische Logboek (bijlage 2).

Tabel 3.2 Maatregelen voorafgaand de werkzaamheden.

Type	Omschrijving	Toepassing	Actiehouder
Plaatsen voorzieningen	tijdelijke Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn de tijdelijke voorzieningen volgens voorwaarden uit de gedragscode Stadswerk gerealiseerd. <u>Reeds uitgevoerd</u>	Beschermde fauna	FaunaConstruct
Ongeschikt nestlocaties huismus	maken Tijdens de uitvoering moet voorkomen worden dat huismussen aanwezig zijn in de dakruimte. Voorafgaand aan de werkzaamheden aan het dak wordt het dak voor huismus ongeschikt gemaakt. <u>Reeds uitgevoerd</u>	Huismus	FaunaConstruct
Ongeschikt verblijfplaats vleermuizen	maken Tijdens de uitvoering moet voorkomen worden dat vleermuizen aanwezig zijn in de dakruimte of de luchtpouw. Voorafgaand aan de werkzaamheden aan het dak worden de huidige vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. <u>Reeds uitgevoerd</u>	Vleermuizen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis)	FaunaConstruct
Bewijsvoering maken	ongeschikt Het vastleggen van getroffen voorzieningen voor het ongeschikt maken. Er dient aangetoond te worden (d.m.v. visueel bewijs) dat het ongeschikt maken heeft plaatsgevonden in de correcte periode. Dit dient verwekt te worden in het logboek. <u>Reeds uitgevoerd</u>	Beschermde fauna	FaunaConstruct

Figuur 3.1 Wijze van ongeschikt maken. Links: het ontoegankelijk maken van nestlocaties van de huismus. Rechts: door middel van exclusion flaps zijn vleermuisverblijfplaatsen ontoegankelijk gemaakt.

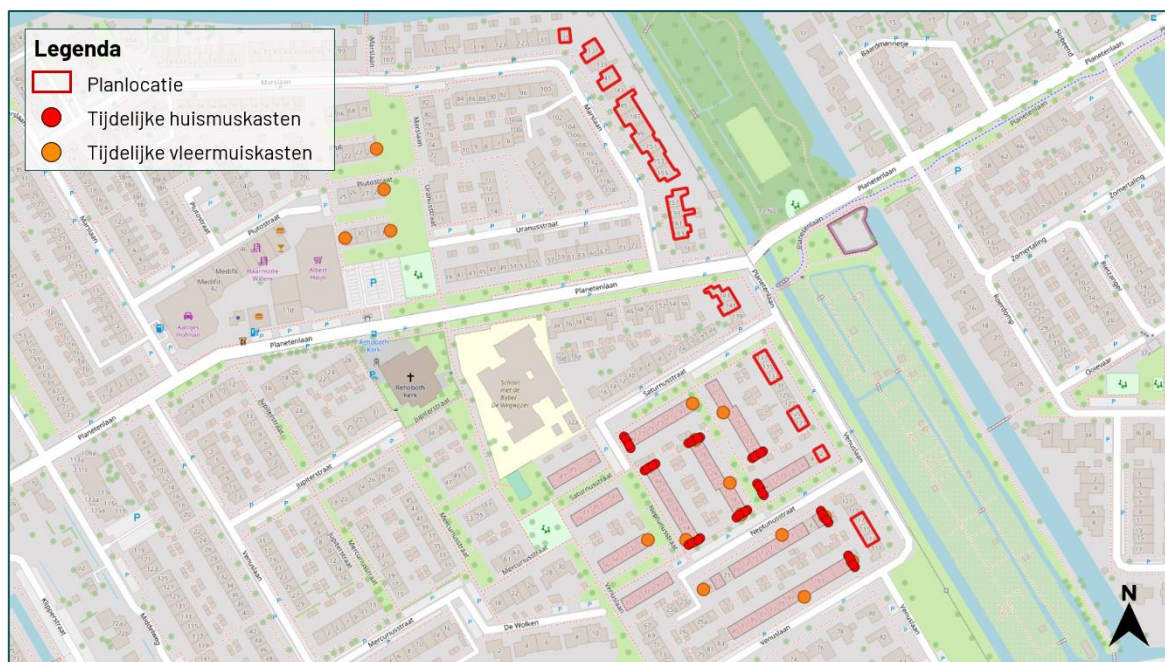
Figuur 3.2 Voorbeeld van geplaatste tijdelijke huismuskasten en een vleermuis kast aan een kopgevel in de Neptunusstraat.

3.3 Maatregelen tijdens de werkzaamheden

Tijdens de werkzaamheden dienen een aantal maatregelen in het kader van wet natuurbescherming plaats te vinden. Deze maatregelen zijn beschreven in tabel 3.3.

Tabel 3.3 maatregelen tijdens de werkzaamheden.

Type	Omschrijving	Toepassing	Actiehouder
Waarborgen maatregelen flora & fauna	Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van de gedragscode Stadswerk en het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn.	Alle fauna	Aannemer
Alert tijdens uitvoering	Ter plaatse van bosschages, hagen en dichte opgaande vegetatie kunnen zich (jonge) vogels, amfibieën en zoogdieren ophouden. De uitvoerders dienen alert te zijn op plots overstekende dieren of dieren die zich verschansen in de directe omgeving hiervan. Indien de dieren zich ophouden op de planlocatie of binnen 5 meter hiervan dienen de werkzaamheden onderbroken te worden totdat de dieren zich buiten deze zone bevinden.	Alle fauna	Aannemer
Functioneren tijdelijke voorzieningen	De tijdelijke voorzieningen dienen functioneel te worden gehouden gedurende de werkzaamheden. Regelmatige inspectie van de verblijfplaats, zonder fysieke verstoring, is hierbij noodzakelijk.	Huismus en vleermuizen	Gemeente en woningcorporatie
Toepassen vleermuisvriendelijke verlichting	De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).	Vleermuizen	Aannemer
Plaatsing permanente voorzieningen huismus	Na de werkzaamheden blijven de reeds geplaatste tijdelijke huismuskasten aanwezig. Tevens bieden de daken van de woningen welke behouden blijven potentiële nestlocaties. Reeds uitgevoerd	Huismus	FaunaConstruct
Plaatsing permanente voorzieningen vleermuizen	Voor de vleermuizen worden open stootvoegen gerealiseerd in een voorzetwand van de woningen in het plangebied die behouden blijven. Minimaal de hoogste rij stootvoegen moeten hierbij open zijn (geen bijenbekjes e.d.). De stootvoegen moeten circa 2 cm breed zijn en toegang bieden tot een beschikbare luchtspouw van 2,5-3 cm breed.	Vleermuizen	Aannemer
Bijhouden logboek	Alle werkzaamheden die (mogelijk) een effect hebben op beschermde flora en fauna dienen genoteerd te worden in het aangeleverde logboek.	Alle soortgroepen	Aannemer en Blom Ecologie (na opdracht)

Figuur 3.3 Locaties van tijdelijke voorzieningen. Na de werkzaamheden blijven de huismuskasten hangen. De rijtjeshuizen in het plangebied welke behouden blijven, krijgen een voorzetwand waar open stootvoegen voor vleermuizen zullen worden gerealiseerd.

4 Calamiteiten

4.1 Melding van een calamiteit

Ondanks de zorgvuldige samenstelling en uitvoering van het werkplan kan er een calamiteit ten aanzien van beschermde flora en fauna plaats vinden. Wanneer een calamiteit plaatsvindt is het van groot belang dat de aanleiding, gebeurtenis en de gevolgen adequaat geregistreerd worden door betrokkenen en/of leidinggevende op het meldingsformulier calamiteiten (Bijlage I). Door de ter zake deskundige wordt beoordeeld hoe ernstig de calamiteit is. Indien nodig wordt er een melding gedaan bij de handhavende partij van Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Na de melding zal een ter zake deskundige (ecoloog) beoordelen welke maatregelen getroffen dienen te worden om de ontstane situatie op te heffen en gedurende het vervolg van de werkzaamheden een herhaling wordt voorkomen.

4.2 Herkenning van calamiteiten

Een calamiteit is een onverwachte situatie gedurende de werkzaamheden die leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Iedere afwijking van het werkplan kan leiden tot een calamiteit.

Algemene voorbeelden van calamiteiten:

- Onvoorziene aanwezigheid van vleermuizen in de spouwmuur;
- Onvoorziene aanwezigheid van een huismusnest;
- Een gewond individu binnen de planlocatie.

Bronvermelding

Boer, D. de, 2021. Quicksan Wnb aan de Marslaan, Venuslaan en Neptunusstraat te Nieuw-Lekkerland. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie, Waardenburg.

Borst, R.H.J., Sprong, R. en Teunissen, M., 2020. Gedragscode Soortbescherming Gemeenten. Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland, Ede.

Pieterman, L., 2022. Aanvullend onderzoek ecologie Marslaan, Venuslaan en Neptunusstraat te Nieuw-Lekkerland. Blom Ecologie, Waardenburg.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)

Kennisdocument Rugstreeppad (*Epidalea calamita*)

Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.bij12.nl

www.nationaalgeoregister.nl

www.pzh.maps.arcgis.com

www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl

www.vleermuisprotocol.nl

Bijlage I Calamiteitenformulier

Denk rustig na, neem elke calamiteit serieus en voorkom meer schade.

Datum:	
Locatie:	Zaaknummer:
Naam melder:	
Functiemelder:	
Telefoonnummer:	
Calamiteit betreft:	
Nadere omschrijving calamiteit: Benoem zoveel mogelijk details. Zijn er beschermde soorten doodgegaan/vernietigd? Zo ja hoeveel en welke soorten. Welke vervolgmaatregelen zijn getroffen?	
Melder heeft contact opgenomen met:	
Betrokken ecooloog (c.q. ter zake deskundige):	
Maatregelen:	
Goedgekeurd op:	Paraaf:

Bijlage II Logboek

Logboek Werkzaamheden

Project			
Projectleider		Contact	
Betrokken ecoloog		Contact	
Uitvoerder		Contact	

[illegible]

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl